

Històries del PORT

El "Calypso"

Durant els anys 60 i 70 del segle XX, aquest vaixell es va convertir en una icona de la investigació oceanogràfica. Capitanejat per Jacques-Yves Cousteau, el *Calypso* estava equipat amb les principals innovacions de l'època per investigar el fons marí i gravar-lo. Des de la seva coberta es filmarien alguns dels documentals marins més destacats del segle. El 1996 es va enfonsar al port de Singapur després de topar amb una barca, però va ser refloat i avui és propietat de la Fundació Cousteau.

FONS CARLOS DE ANGULO / AUTORITAT PORTUÀRIA DE BARCELONA

El bus

Entenem com a bus la persona especialista en immersions aquàtiques, porti escafandra o no, i que realitza tasques de reparació, de recuperació o de pesca. En lèxic mariner, també es coneixia per bus un vaixell dels segles XII i XIII i un tipus de goleta holandesa usada en la pesca de sardina i del verat.

Immersion en el port

Fa pocs anys que el busseig es duu a terme com una activitat recreativa. Les millores tecnològiques i els avenços científics han fet més accessible una pràctica que al llarg de la història ha estat molt arriscada. Ja a la prehistòria tenim constància dels primers bussos, homes i dones que se submergien a la recerca de mol·luscs. Tribus ancestrals de la Polinèsia van arribar a crear artilugis per facilitar la immersió, a partir d'estructures de fusta amb closques de tortuga.

A l'antiga Grècia, tenim documentada una intervenció de bussos per recuperar el tresor de Perseu. De fet, Aristòtil ens parla de dos aparells, similars a la campana de bus i al tub snorkel. Genis com Leonardo van idear models i sistemes de respiració sota l'aigua molt avançats per la seva època, però la majoria d'immersions al llarg de la història s'han fet sense escafandra ni tratge.

A la majoria de ports del món, calia fer immersions per fer el manteniment de vaixells, reparar dics o treballar en operacions de rescat,

i fins fa poc més d'un segle es feia sense massa proteccions. El port de Barcelona no era una excepció, i per dur aquestes tasques tenia el seu cos de bussos (una unitat que se segueix mantenint a l'actualitat). A la imatge, presa el 1923 i en la que es divisa el castell de Montjuïc al fons, es pot veure una embarcació de serveis auxiliars bombejant aigua, rodejada per lanxes de bus, reconeixibles per l'escala que s'enfonsa a l'aigua. El personal de la flota està pendent dels bussos que fan la immersió, connectats a un tub pel qual bombejen aire des de l'embarcació. No sabem si es tractava d'unes pràctiques rutinàries o de comprovacions al sòl marí del port, però la imatge és un testimoni únic sobre la seva manera de treballar.

Avui en dia, els bussos porten equips molt més professionalitzats, amb escafandres autònomes que a més incorporen il·luminació. Igual que fa cent anys, però, segueixen jugant-se la vida, ja que tot i que les proteccions són més elaborades, els perills del mar no s'han de menystenir.